

BEVEZETŐ GONDOLATOK

„S hogy magyarul írok, azt nem azért teszem, mert nemzetem iránti kötelességem kényszerít, hogy hű hazafi legyek – hanem azért, mert én olyan szép, kifejezésekben gazdag, mondataiban tökéletes, a gondolatokhoz odataláló nyelvet nem ismerek, mint a magyar” – írja Jókai (*Életemből I. – A látható Isten*). Könyvem címét Jókaitól kölcsönöztem. Az ezredforduló táján, főleg az első évtizedben volt néhány nyelvművelő cikkecském, ezekből az írásokból gyűjtöttem össze párat.

A rövid észrevételek a Magyar Nemzetben és pedagógiai folyóiratokban (Mentor, Taní-tani, Könyv és Nevelés, Magyaritanítás) jelentek meg, valamint a Kossuth rádiónak Balázs Géza által szerkesztett műsorában, a Tetten ért szavakban hangzottak el. A Mentort 1999-ben alapították, jó évtizedig volt életben, Gyarmati-Szabó Éva szerkesztette, kitűnően. Rovatom volt benne Nyelvelő címen. A folyóirat egy évben tízszer jelent meg, úgyhogy az évek során több mint száz írást jelentette meg. A Magyar Nemzet is sokszor közölte észrevételeimet, olykor blikkfangos címekkel ellátva őket. A Magyaritanítást csaknem huszonöt éven át én szerkesztettem, ott kollégák szállították folyamatosan a nyelvművelő írásokat. A Taní-tani a korán elhunyt kiváló pedagógus, Oroszlány Péter folyóirata volt.

Megvallom, éreztem nemzetem iránti kötelességet is, akkoriban ugyanis meglehetősen igaztalan és olykor ordenaré stílusú támadások érték a nyelvművelést. Úgy tűnt, hogy ezek a hangok idővel enyhültek, sőt mintha elhaltak volna, de azután megdöbbenve észleltem, hogy mégsem: fiatal „nyelvészek” idézik őket.

Lőrincze Lajos írja *Emberközpontú nyelvművelés* (1980) című könyvében, hogy „nyelvművelő a leíró nyelvtan vagy a stilisztika írója, a mai magyar nyelv szótárának megszerkesztője, szóláskincsünk bűvára, de nyelvünk történetének kutatója, feltárója is”. Tegyük hozzá, hogy nyelvművelő a magyartanár, minden pedagógus, az óvó nénitől az egyetemi professzorig, sőt minden szülő. Ezért mindig szoros kapcsolatot érzek a nyelvművelés és az irodalom, de főleg a retorika tanítása között, ezek elválaszthatatlan területek, ezért szerepelnek a retorikáról szóló esszék is a kötetben.

Az iskolával való kapcsolata miatt ajánlom ezt a kötetet tanároknak, hátha példákat, ötleteket meríthetnek anyagából. Ajánlom a di-

ákoknak is, végül is mint szülők valamikor elsődleges nyelvművelők lesznek. Ajánlom az újságíróknak és a riportereknek, a kommentelőknek és a bloggereknek, hátha érzékenyebbek lesznek a nyelvhasználat iránt. (Ez az! Érzékenyítő könyv! Új műfajt teremtettem!) S ajánlom mindenkinek, akik figyelik, vigyázzák a gondolataikhoz odataláló nyelvet.

Manapság divat variálni a szólásokat és a szállóigéket, ideírok egy saját változatot: Nyelvében – ma is – él a nemzet!

Budapest–Rákospalota, 2020. április 3-án

A szerző